

Sygn. akt II CSKP 810/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa E. P.
przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w Sztumie
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
24 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 18 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa 214/19,

- 1) oddala skargę kasacyjną;**
- 2) odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego;**
- 3) przyznaje adwokatowi J. M. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Gdańsku kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód E. P. wniósł o zobowiązanie Skarbu Państwa - Zakładu Karnego w Sztumie do usunięcia nieprawdziwych informacji zawartych w opiniach na jego temat, sporządzonych do czynności sądowych, jakoby nadużywał alkoholu, pozostawał na utrzymaniu matki i wykazywał postawę roszczeniową oraz o zakazanie Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Sztumie naruszania dóbr osobistych powoda w przyszłości, a także o zasądzenie od niego kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Pozwany Skarb Państwa - Zakład Karny w Sztumie wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 24 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku nakazał Dyrektorowi Zakładu Karnego w Sztumie, aby usunął z opinii o powodzie sporządzonej dla Sądu Rejonowego w Brodnicy VII Wydziału - Zamiejscowego Wydziału Karnego w Golubiu Dobrzyniu w rozdziale I. „Zachowanie przed umieszczeniem w zakładzie karnym” następujących słów od piątego wersu od dołu: „postrzegany był jako osoba nadużywająca alkoholu w znacznym stopniu, jednakże pod jego wpływem nie wszczynającym awantur, nigdzie nie pracował, gdy żyła matka był na jej utrzymaniu.” (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia (pkt II), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt III).

Sąd Okręgowy ustalił, że powód pracował w N., następnie w Przedsiębiorstwie „B.”. Prowadził działalność handlową, z której uzyskiwał dochody, zaopatrywał sklepy w towary przemysłowe, spożywcze i odzież. Matka powoda była schorowaną staruszką, pobierała rentę chorobową w kwocie 600 zł, z której musiała opłacić media, czynsz i lekarstwa. Powód mieszkał przez pewien czas z matką w L., a czasami pomieszkiwał u konkubiny w Ł.. Wspomagał swoją matkę kupując jej opał na zimę, żywność, lekarstwa, robił opłaty. Matka powoda zmarła w 2011 r. Po jej śmierci powód zamieszkiwał w L.. Powód obdarowywał siostrzeńców i siostrzenicę drobnymi podarkami, kieszonkowym, jednemu z siostrzeńców kupił używany samochód. Był niezależny finansowo.

Powód jest osobą wielokrotnie skazaną, od wielu lat, z przerwami, przebywał

w zakładach karnych. Podczas odbywania kar utrzymywał korespondencyjnie i telefonicznie kontakt z synem, siostrą, siostrzeńcami.

23 marca 2012 r. i 27 kwietnia 2012 r. kurator sądowy przeprowadził wywiad środowiskowy dotyczący powoda. Uzyskał informację, że powód ma orzeczony stopień niepełnosprawności z powodu schorzeń psychicznych, neurologicznych oraz wzroku. Powód otrzymywał wówczas zasiłek stały z MOPS, mieszkał sam, utrzymywał kontakt z siostrą. W opinii sąsiadów miał być osobą spokojną i niekonfliktową. W czasie przerwy w karze alkoholu nadużył tylko raz, nie interweniowała jednak Policja.

Od 24 kwietnia 2013 r. powód po raz kolejny odbywał karę pozbawienia wolności, a jej planowe zakończenie miało nastąpić 25 marca 2020 r.

Powód był kilkakrotnie osadzony w Zakładzie Karnym w Sztumie, w szczególności w okresach 19 sierpnia - 3 października 2013 r., 12 czerwca 2014 r., 16 września 2014 r. - 10 luty 2015 r. Komisje penitencjarne najczęściej zaliczały powoda do grupy R-I/T; recydywista penitencjarny - zakład karny typu zamkniętego - system terapeutyczny. Powód często skarżył się na działalność administracji zakładu karnego, na warunki bytowe i opiekę zdrowotną. Dyrektor Zakładu Karnego w Sztumie na bieżąco odpowiadał na skargi powoda. Zwykle oceniał je jako bezzasadne, a w niektórych sprawach uznał rację powoda.

Powód nie stwarzał większych problemów w trakcie osadzenia w Zakładzie Karnym w Sztumie, nie stosowano wobec niego wielu kar. Prezentował jednak postawę roszczeniową, oczekiwał wyjątkowego traktowania, domagał się zmian w sprawach bytowych. Dyrekcja Zakładu Karnego w Sztumie dążyła do zapewnienia osadzonym standardów, lecz powód był wrogo i manipulacyjnie do niej nastawiony. Skarżył się również na złą opiekę lekarską. W okresie od 4 czerwca 2013 r. do 8 maja 2016 r. powód złożył 45 skarg na działalność pracowników jednostek penitencjarnych, w których przebywał. Sześć z nich dotyczyło pozwanego Zakładu Karnego w Sztumie.

Stan zdrowia powoda nie jest dobry. Powód ma zalecone 6 operacji chirurgicznych. Czasami porusza się na wózku inwalidzkim, zwykle korzysta z kul łokciowych, jest niepełnosprawny. Podczas pobytów w zakładach karnych był wiele

razy konsultowany przez specjalistów neurochirurgów i ortopedów. Powód bezskutecznie dochodził przeciwko pozwanemu roszczeń o ochronę dóbr osobistych (zdrowia), zarzucając niehumanitarne traktowanie w warunkach osadzenia.

Opinie o osadzonych w Zakładzie Karnym w Sztumie przygotowuje wychowawca, a następnie podpisuje je zastępca dyrektora tego Zakładu Karnego. W opiniach sporządzonych 18 września 2013 r. i 31 grudnia 2014 r. stwierdzono, że powód przyjmuje postawę roszczeniową. To stwierdzenie zostało powtórzone w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego w Brodnicy.

W opinii o powodzie z 9 września 2013 r., sporządzonej na zlecenie Sądu Rejonowego w Brodnicy w związku z wnioskiem powoda o ułaskawienie wychowawca odnotował: „Z wywiadu środowiskowego z dnia 21 maja 2013 roku wynika, że skazany prowadzi mało ustabilizowany tryb życia, postrzegany był jako osoba nadużywająca alkoholu w znacznym stopniu, jednakże pod jego wpływem nie wszczynająca awantur, nigdzie nie pracował, gdy żyła matka był na jej utrzymaniu” (...) „W przypadku załatwienia spraw niezgodnych z oczekiwaniami potrafi zachowywać się arogancko, przyjmuje wtedy postawę roszczeniową” (...) „Z wypowiedzanych treści wynika, że ma skłonność do przyjmowania postawy roszczeniowej, manipulacyjnej (wykorzystuje swoje schorzenie do wymuszania presji na otoczeniu)”.

Sporządzający opinię nie zweryfikował twierdzenia, że „powód nigdzie nie pracował, pozostawał na utrzymaniu rodziny”, w szczególności nie ustalił, czy powód gdziekolwiek pracował. Z opinii kuratora z 27 kwietnia 2012 r. i z 23 marca 2012 r. wynika, że powód nie nadużywał alkoholu.

Prośba powoda o ułaskawienie została załatwiona odmownie. Powód czuje się szykanowany w codziennym funkcjonowaniu w zakładzie karnym z uwagi na zamieszczone w opinii negatywne oceny jego postawy.

W opinii z 25 kwietnia 2014 r. wychowawca stwierdził, że powód ma skłonność do przyjmowania postawy roszczeniowej, manipulacyjnej. Skupia się na własnych potrzebach, ujawnia wrogi stosunek do otoczenia, wypowiada się w drwiącym, lekceważącym tonie o Służbie Więziennej i służbie zdrowia.

16 września 2014 r. na podstawie ustaleń Komisji Penitencjarnej dokonanych podczas okresowych ocen skazanego powód został zakwalifikowany do Oddziału Terapeutycznego z uwagi na zaburzenia osobowości. 4 lipca 2015 r. na polecenie Sądu Okręgowego w Łodzi sporządzona została uzupełniająca opinia sądowo-psychiatryczna o powodzie. Rozpoznano osobowość nieprawidłową o etiologii złożonej. W opinii psychologicznej z 11 maja 2016 r. stwierdzono brak uzależnień u powoda. Pośród czynników ryzyka wskazano jednakże m.in. na występowanie myśli o charakterze autoagresywnym, rezygnacyjnym i wypowiedzi o cechach szantażu. Powód wymagał nasilonych oddziaływań profilaktycznych ze względu na wzmożone ryzyko samobójcze. W zaświadczeniu z 15 lipca 2016 r. stwierdzono u powoda organiczne zaburzenia osobowości, zaburzenia lękowo-depresyjne. W zaświadczeniu z 1 sierpnia 2016 r. stwierdzono, że powód nie leczył się w poradni uzależnień, od 27 kwietnia 2008 r. do 1 października 2013 r. leczył się natomiast w poradni zdrowia psychicznego z rozpoznaniem depresyjnych zaburzeń nastroju na podłożu organicznym oraz zaburzeń osobowości.

Powód nie wskazał wprost rodzaju dobra osobistego, które zostało naruszone na skutek działania pozwanego, lecz z okoliczności sprawy Sąd Okręgowy wywiódł, że nieprawdziwe stwierdzenia w opiniach naruszyły godność powoda. Opinia o osobie pozbawionej wolności, odbywającej karę, powinna być przede wszystkim prawdziwa, oparta na całokształcie zebranych o niej i zweryfikowanych danych. Nie powinna powielać twierdzeń z innego dokumentu (wywiad środowiskowy z kwietnia 2013 r. posługiwał się zresztą dalece nieostrym pojęciem „postrzegany jako”), nie powinna przypisywać osobie zainteresowanej cech, których taka osoba nie prezentuje. Zdaniem Sądu Okręgowego, powód udowodnił, że pozwany w opinii sporządzonej na potrzeby postępowania o ułaskawienie dopuścił się pewnej nadinterpretacji jego zachowania. Roszczenia powoda zmierzały do usunięcia z opinii sporządzonej we wrześniu 2013 r. sformułowań odnośnie do nadużywania alkoholu, niesamodzielności oraz postawy roszczeniowej powoda. Stwierdzenia o nadużywaniu alkoholu oraz niesamodzielności życiowej powoda były nieprawdziwe, a ich zamieszczenie w opinii mogło wpłynąć na ocenę zasadności wniosku o ułaskawienie. Powód używał alkoholu, jednakże go nie nadużywał, wspomagał, w miarę możliwości

matkę i nie pozostawał na jej utrzymaniu. Nie byłoby to możliwe choćby z uwagi na wysokość pobieranych przez nią świadczeń. Przypisanie powodowi przez pracowników pozwanego w opiniach na jego temat nadużywania alkoholu i pozostawanie na utrzymaniu matki wypełniało zatem znamiona czynu niedozwolonego, gdyż dokumenty te zostały sporządzone z co najmniej rażącym niedbalstwem, a pozwany nie obalił domniemania bezprawności tego działania. Określenie powoda w opinii jako osoby roszczeniowej miało natomiast uzasadnienie w faktach i nie było zatem bezprawne.

W ocenie Sądu Okręgowego do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych prowadzi nakazanie pozwanemu usunięcia z opinii o powodzie nieprawdziwych stwierdzeń i zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 5.000 zł, która pozwoli powodowi na poczynienie większych wydatków konsumpcyjnych. Żądana przez powoda kwota 50.000 zł jest wygórowana. Powód jest osobą wielokrotnie karaną, a jego postawa jako człowieka oraz obywatela nie jest wzorowa.

Wyrokiem z 18 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w uwzględnieniu apelacji pozwanego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego z 24 maja 2018 r. w ten sposób, że oddalił powództwo.

Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i ustalił uzupełniając, że opinia pozwanego o powodzie opracowana na potrzeby postępowania o ułaskawienie została sporządzona m.in. na podstawie wywiadu środowiskowego z 21 maja 2013 r., przeprowadzonego przez kuratora specjalistę w Sądzie Rejonowym w Łęborku M. M. w trybie art. 14 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 676, dalej – k.k.w.).

Zakwestionowane przez powoda stwierdzenia, że „postrzegany był jako osoba nadużywająca alkoholu w znacznym stopniu, jednakże pod jego wpływem nie wszczynającym awantur, nigdzie nie pracował, gdy żyła matka był na jej utrzymaniu” niewątpliwie godzą w jego dobra osobiste. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, pozwany wykazał brak bezprawności swego zachowania w związku ze sporządzeniem opinii o powodzie. Opinia wydana przez jego pracowników, w której znalazły się zacytowane w pozwie stwierdzenia, została opracowana na

podstawie wywiadu środowiskowego z 21 maja 2013 r., zleconego kuratorowi sądowemu w związku z zainicjowanym przez powoda postępowaniem o ułaskawienie. Podstawą ku temu był art. 14 § 1 k.k.w. Pozwany działał zatem w zgodzie z obowiązującym porządkiem prawnym, a przy tym nie dysponował żadnym prawnym instrumentarium pozwalającym na weryfikację wywiadu środowiskowego opracowanego na jego zlecenie. Wprawdzie odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych ma obiektywny charakter i nie musi być zawiniona, to jednak nie następuje ona według zasady ryzyka, a tak stałoby się w przypadku uwzględnienia roszczeń powoda w następstwie pominięcia okoliczności, w jakich powstała opinia.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego z 18 grudnia 2019 r. powód zarzucił, że orzeczenie to zostało wydane z naruszeniem prawa procesowego (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 386 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie, polegające na uwzględnieniu apelacji na błędnej podstawie jakoby uwadze Sądu I instancji uszła okoliczność, że wydana przez pozwanego opinia, w której znalazły się sporne stwierdzenia, została opracowana na podstawie wywiadu środowiskowego, podczas gdy w istocie Sąd I instancji kwestię tę zauważył, omówił i wyciągnął z niej prawidłowe wnioski, które to wnioski Sąd odwoławczy pominął, w czego efekcie uwzględnił apelację oraz z naruszeniem prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj.: - art. 24 § 1 k.c. przez niewłaściwą wykładnię i uznanie, że naruszające dobra osobiste powoda działanie pozwanego mieściło się w ramach ustawowych kompetencji, co wyłącza bezprawność naruszenia dóbr osobistych powoda, podczas gdy do uznania działania organu państwowego za zgodne z prawem nie wystarczy jego podjęcie w ramach kompetencji.

Powód wniósł o uchylenie wyroku w części, w jakiej Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 386 § 1 k.p.c., którego naruszenie zarzuca powód, przesądza jedynie

o tym, w jaki sposób sąd drugiej instancji ma rozstrzygnąć sprawę, jeżeli uwzględnia apelację, a nie zachodzą przesłanki do zastosowania § 2, 3 i 4 tego artykułu. Nie może być zatem mowy o naruszeniu art. 386 § 1 k.p.c. w sytuacji, w której sąd drugiej instancji nie stosuje tego przepisu, uznawszy, że nie ma podstaw do uwzględnienia apelacji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 2016 r., IV CSK 57/16 i powołane tam orzecznictwo).

Zarzuty powoda w związku z zastosowaniem przez Sąd Apelacyjny art. 386 § 1 k.p.c. nie uwzględniają też tego, że Sąd ten uzupełnił ustalenia faktyczne będące podstawą rozstrzygnięcia przez przytoczenie wyników wywiadów środowiskowych o powodzie, na których bazował wychowawca w zakładzie karnym, gdy – na zlecenie Sądu Rejonowego w Brodnicy w związku z wnioskiem powoda o ułaskawienie – sporządzał opinię o powodzie z 9 września 2013 r. Sąd Apelacyjny zrelacjonował stwierdzenia zawarte w wywiadzie środowiskowym z 21 maja 2013 r., zacytowanym przez autora opinii. Sąd Okręgowy wywiadu tego nie przytoczył, odwołał się w ustaleniach i następnie w ocenie prawnej sprawy wyłącznie do wywiadów sporządzonych w 2012 r. Trzeba zauważyć, że Sąd Okręgowy nie przytoczył też złożonych do akt osobowych powoda wywiadów z wcześniejszego okresu (np. z 2011 r.), w których znajdują się takie same jak przytoczone w 2013 r. stwierdzenia, mające charakteryzować postawę życiową powoda, bazujące – jak zastrzegła autorka – na relacji sąsiadów. Te relacje o postawie powoda były przytaczane w opiniach o powodzie z wcześniejszego okresu niż 2013 r.

Ustalenia faktyczne będące podstawą zaskarżonego wyroku i ocena dowodów, która do nich doprowadziła, nie mogą być objęte podstawami skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy przy jej rozpoznawaniu pozostaje nimi związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Sądy *meriti* były zgodne co do tego, że stwierdzenia w opinii o nadużywaniu przez powoda alkoholu i o korzystaniu przez niego ze środków finansowych matki na własne utrzymanie, kreowały nieprawdziwy wizerunek powoda i przypisywały mu postawy nieakceptowane społecznie. Godziły zatem w dobra osobiste powoda.

Odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych jest wyłączona – jak trafnie

wyjaśniły Sądy *meriti* – w razie wykazania przez naruszydciela, że jego działanie nie było bezprawne. Pozwany przeprowadził dowód wykazujący brak bezprawności działania mającego prowadzić do naruszenia dóbr osobistych powoda.

Opinia o powodzie sporządzona została w wykonaniu kompetencji ustawowej. Pracownicy pozwanego nie tylko mogli, lecz nawet musieli opinię tę opracować. Charakterystyczne są przy tym proporcje w tekście opinii. Jej część pierwsza, będąca pozyskaną od innych osób relacją o postawie powoda zanim trafił do Zakładu Karnego w Sztumie, jest bardzo krótka, liczy zaledwie parę zdań. Rozbudowana jest część druga opinii, w której odpowiedzialny za jej przygotowanie pracownik przedstawił informacje o postawie powoda w czasie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności, bazujące na obserwacjach własnych albo osób, z którymi mógł się kontaktować i weryfikować przekazywane mu dane.

W części pierwszej opinii jej autor opinii wyraźnie wskazał, że przytacza informacje zawarte w wywiadzie kuratora zawodowego sporządzonym 21 maja 2013 r. Niezależnie od tego, czy zacytowane przez Sąd Okręgowy opinie kuratora z 27 kwietnia 2012 r. i z 23 marca 2012 r. o powodzie były dostępne pracownikom Zakładu Karnego w Sztumie, czego Sąd Okręgowy nie weryfikował z aktami osobowymi powoda, dane z wywiadu z 21 maja 2013 r. korespondowały z informacjami o powodzie przedstawianymi już wcześniej w wywiadach kuratorskich złożonych do tych akt osobowych. Nie odbiegały zatem od znanych już pracownikom Zakładu Karnego w Sztumie i nie musiały wzbudzić ich wątpliwości. Wywiad z 21 maja 2013 r. był najnowszym wywiadem o powodzie, którym dysponowali pracownicy Zakładu Karnego, a sporządzony został w celu użycia go na potrzeby postępowania wymagającego sporządzenia przez nich opinii.

Działanie w ramach porządku prawnego, aby wyłączało bezprawność w rozumieniu art. 24 k.c. musi być dokonane w granicach określonych porządkiem prawnym. W wyroku z 23 lipca 1997 r., II CKN 285/97, Sąd Najwyższy stwierdził, że ujemna ocena postępowania osoby dokonana przez organ państwowy (jego funkcjonariusza) w granicach ustawowej kompetencji i w ramach rzeczowej potrzeby, gdyby nawet nie była w konkretnych okolicznościach dostatecznie zweryfikowana lub usprawiedliwiona (np. przez błędną ocenę pewnych faktów lub

ze względu na brak pełnego materiału faktycznego), nie jest oceną bezprawną. Jak przyjmuje Sąd Najwyższy w nowych orzecznictwie (zob. np. wyroki z 7 listopada 2000 r., I CKN 1149/98, z 7 marca 2007 r. II CSK 493/06), zakresu pojęcia działania w ramach porządku prawnego nie wyczerpuje działanie w ramach kompetencji. Działanie w ramach porządku prawnego aby wyłączać bezprawność musi pochodzić od osoby kompetentnej, być dokonywane w granicach określonych tym porządkiem prawnym, a gdy chodzi o oceny innych osób działanie to powinno być rzeczowe, obiektywne i ostrożne. W zakresie wyrażanych ocen nie może też wykraczać poza niezbędną dla określonych prawem celów potrzebę.

W świetle przytoczonych ustaleń na temat treści opinii o powodzie z 9 września 2013 r. oraz okoliczności, w jakich powstała, nie można pracownikom Zakładu Karnego w Sztumie zarzucić, że przyznaną im ustawowo kompetencję wykonali w sposób nieprawidłowy (niedbale), co mogłoby uzasadniać przypisanie pozwanemu Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w Sztumie odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda. Zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 24 k.c. nie jest zatem zasadny.

Do czasu zakończenia postępowania w sprawie prawomocnym wyrokiem odpowiedzialność za zamieszczenie w opinii stwierdzeń o nadużywaniu alkoholu i pozostawianiu na utrzymaniu matki, a zarazem za będące tego konsekwencją naruszenie jego dóbr osobistych, powód konsekwentnie przypisywał Zakładowi Karnemu w Sztumie, jako *statio fisci* Skarbu Państwa. W związku z tak sprecyzowaną podstawą faktyczną powództwa, z inicjatywy pozwanego badaniem w sprawie została objęta podstawa do sformułowania w opinii o powodzie kwestionowanych przez niego stwierdzeń. Był nią wywiad środowiskowy opracowany przez kuratorkę zawodową, która podała, że bazuje na relacjach sąsiadów. Powód nie sformułował w sprawie twierdzeń i zarzutów w odniesieniu do pracy innych osób i organów zaangażowanych w postępowanie karne wykonawcze, które by uzasadniały objęcie badaniem okoliczności sporządzenia wywiadu z 21 maja 2013 r., zacytowanego w opinii sporządzonej przez pracowników Zakładu Karnego. Te okoliczności pozostają zatem nieustalone.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.,

orzeczono jak w sentencji.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 3, § 14 pkt 2 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18).